

- BAGDASARJAN, G.P.-DUBLAN, L.-KONECNY, V.-PLANDEROVÁ, E. 1977. Prispevok k stratigrafickej pozicii stratovulkánov Javoria a Pol'any. - Geologické Prace 68. pp. 141-153.
- CHOLNOKY J. 1936. A Föld és élete VI. - Magyarország földrajza. Budapest.
- NEMERKÉNYI A. 1986. A Kárpátok vulkáni vonulatának távérzékelési módszerekkel végzett tűzhányó-felszínalaktani vizsgálata. - Földr. Közl. 34. (110.) pp. 305-324.
- PORTER, S.C. 1972. Distribution, Morphology and Size Frequency of Cinder Cones on Mauna Kea Volcano, Hawaii. - Geol. Soc. Amer. Bull. 83. pp. 3607-3612.
- RADULESCU, D.P.-PELTZ, S.-STANCIU, C. 1973. Neogene Volcanism in the East Carpathians. Bucharest, 68 p.
- SCHREIBER, W. 1975. Vulkanmorphologische Aspekte des Harghita-Gebirges. - Rev. roum. géol., géophys., géogr. Ser. Géogr. 19. pp. 189-199.
- SZÉKELY A. 1959. Az erdélyi vulkanikus hegységek geomorfológiai problémái. - Földr. Közl. 7. (83.) pp. 235-263.
- SZÉKELY A. 1983. Vergleichende vulkanische Mittelgebirgsforschung in Ungarn Ein Beitrag zur morphostrukturellen Gliederung. - Ungarn-Deutschland, München, pp. 207-238.
- WHITFORD-STARK, J.L. 1982. Factors Influencing the Morphology of Volcanic Landforms: an Earth-Moon Comparison. - Earth Science Reviews 18. pp. 109-168.
- WOOD, C.A. 1979. Monogenetic volcanoes of the terrestrial planets. - Proc. Lunar Planet Sci. Conf. pp. 2815-2840.
- WOOD, C.A. 1980. Morphometric analysis of cinder cone degradation. - J. Volc. Geotherm. Res. 8./2-4. pp. 137-161.

Geraszimov, I.P.—Galabov, I. (szerk.): Bolsoj Kavkaz—Stara Planina (Balkan). - Izd. Nauka. 1983. 251 p.

A bolgár és szovjet szakemberek kiadásában megjelent tanulmánykötet a konstruktív geográfia sorozatban jelent meg. Témája: a természeti erőforrások potenciáljának összehasonlító regionális földrajzi analízise és annak szerepe a mezőgazdasági fejlődésben, valamint a népesség eloszlásában. A kutatás magában foglalta a geológiai, geomorfológiai, éghajlati, vízrajzi, talajtani és biológiai természeti erőforrásokat, a természeti ökológiai adottságokat, környezetvédelmet, elemzi a legfontosabb társadalmi-gazdasági kérdéseket; a népgazdaság szerkezetét, a területi termelési egységeket, a területen végbemenő városiasodást és üdülési lehetőségeket.

A könyv a szovjet és bolgár tudósok kutatáseredményeit és tapasztalatcseréjét foglalja össze. A kötet megírásában 18 bolgár és 20 szovjet specialista vett részt. A könyv bevezetőjében a nem régen elhunyt GERASZIMOV akadémikus válaszolja a bolgár-szovjet együttműködés történetét a két hegység kutatásában, bemutatja a kutatás módszereit, indokolja annak műfaját.

Az I. fejezet a két hegység geomorfológiai modelljét és domborzatának kialakulását mutatja be. Főbb stádiumait és formáit a GERASZIMOV-féle morfostruktúrák szerint elemzi. Ezt követően a Kaukázus és a Balkán-hegység közötti hasonlóságokról és különbségekről, a formák alakjáról és kialakulásukról esik szó.

A II. fejezetben a szerzők a felszínalakító folyamatokat ismertetik mindkét hegységre, majd az eltérő, ill. a hasonló külső erőhatásokat összegzik.

A III. fejezet az éghajlati és bioklimatikus erőforrásokat tárgyalja, ugyancsak összehasonlítva az üdülés-potenciál térbeli eloszlását és a kihasználás lehetőségeit.

A IV. fejezet a magasság övezeteinek megfelelően tárgyalja a vízháztartást, a vízi erőforrás minősítését és annak hasznosítását.

Az V. fejezetben a talajok genetikus tulajdonságait és a magassági zónális elterjedését mutatják be, összehasonlító elemzést nyújtva a magassági talajzónákról.

A VI. fejezet tárgyalja a növénytakarót és az állatvilágot, ezek zónális elterjedését és a természeti ökoszisztémák szerkezetét, a biológiai erőforrásokat és azok védelmét.

A VII. fejezet a két hegység iparát és mezőgazdasági hasznosítását, az ipari és mezőgazdasági terек kialakulását mutatja be, majd előrejelzi a várható fejlesztést.

A VIII. fejezet az üdülési adottságokat és a turizmus különböző ágazatait taglalja.

A IX. fejezet a két terület mai népességét és annak térbeli eloszlását tárgyalja, a településrendszer fejlesztése szempontjából vizsgálja a folyamatokat.

A sokszerzős kiadvány koncepciója következetes és újszerű. Újszerűségét a kiadvány-sorozat címe foglalja tömören össze, mely szerint a tartalom a konstruktív geográfia irányzatát követi.

A GERASZIMOV és iskolája által kiépített konstruktív földrajz koncepciója a földrajzi analízist, a környezet értelmezését a gyakorlati fejlesztés céljainak szolgálatába állítja. A természeti környezeti adottságok és faktorok vizsgálata abból a szempontból történik, hogy a meglévő természetföldrajzi részpotenciálokat a társadalom milyen mértékben hasznosítja, ill. a közeljövőben milyen módon és mértékben hasznosíthatja optimálisan, ésszerűen.

A könyv ennek az új műfajnak, ill. koncepciónak a kialakítására mutat példát, továbbá annak, hogy egy nagyobb nemzetközi munkaközösség a közös cél érdekében eredményesen tud együttműködni.

A könyv szerzői, ill. szerkesztői a részletekbe való elmerülés nélkül mutatják be e két fiatal hegységrendszer kialakulását, földrajzi adottságaik fő vonásait azoknak, akik regionális földrajzi feldolgozásokkal foglalkoznak és az elemzés eredményeit a társadalmi-gazdasági gyakorlat szolgálatába (területi tervezés) kívánják állítani.

Emellett a kiadvány hasznos útmutatóul és oktatási anyagnak szolgál az egyetemek és a főiskolák oktatói számára a Kaukázus és a Balkán-hegység földrajzi viszonyainak bemutatására és ökológiai viszonyaik hasznosításának értékelésére.

DR. PÉCSI MÁRTON